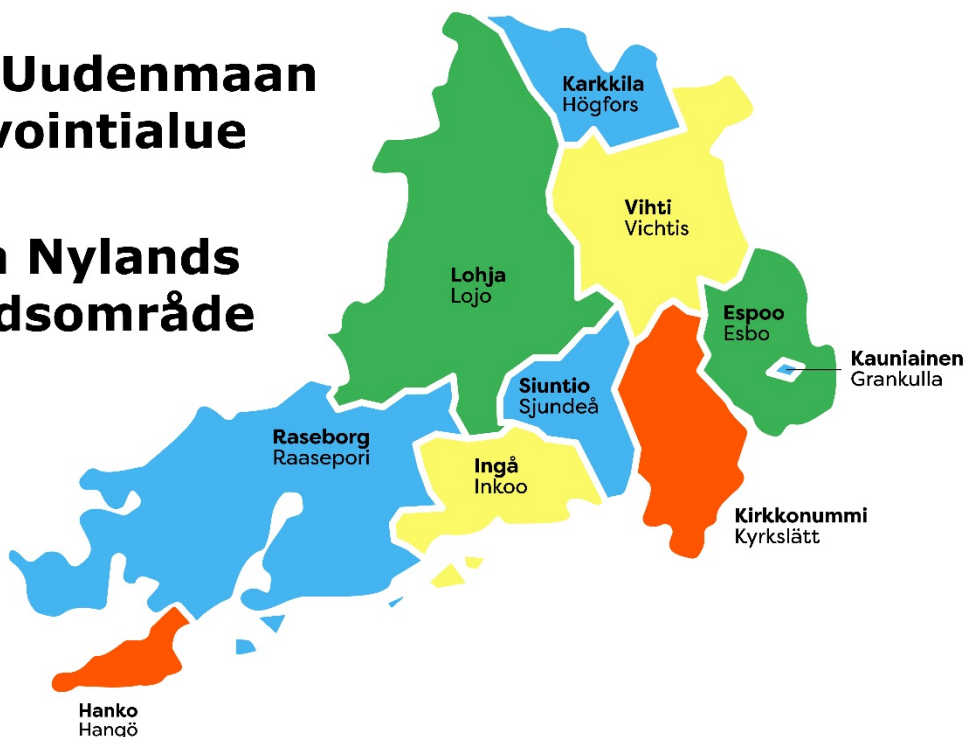

**Länsi-Uudenmaan
hyvinvointialue**

**Västra Nylands
välfärdsområde**

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Västra Nylands välfärdsområde

2.6.2023
luvn.fi

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen riskienhallintapolitiikka

Sisällysluettelo

1 Johdanto	2
2 Riskienhallinnan tavoitteet	3
3 Riskienhallinnan periaatteet	4
4 Riskienhallinnan ohjausmalli ja vastuut.....	5
5 Riskienhallinnan arviointi ja kehittäminen	7
Liite 1 Taulukko riskienhallinnan vastuista	9

1 Johdanto

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen perustehtävänä on alueensa asukkaiden ja asiakkaiden hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden tukeminen ja edistäminen. Tehtäväkenttä sijoittuu yhteiskunnan kannalta kriittisiin toimintoihin. Hyvinvointialueen toimintaan kohdistuu erilaisia riskejä ja mahdollisuuksia.

Riskit voivat olla luonteeltaan hyvinvointialueen organisaation sisäisiä tai siihen ulkoa kohdistuvia riskejä, esimerkiksi ulkopuolisen toimijan aiheuttamina. Riskien pääluokittelussa hyvinvointialueen riskit jaetaan strategisiin riskeihin, operatiivisiin riskeihin, taloudellisiin riskeihin sekä vahinkoriskeihin. Riskienhallinta, sisältäen organisaatioturvallisuuden ja varautumisen, on avainasemassa toiminnan jatkuvuuden varmistamisessa.

Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa. Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joilla pyritään varmistamaan tavoitteiden saavuttaminen, toiminnan taloudellisuus, tuloksellisuus ja lainmukaisuus, johdon saaman tiedon oikeellisuus sekä omaisuuden ja resurssien turvaaminen.

Organisaatioturvallisuus on strateginen toiminto, jolla suojataan organisaatiota erilaisilta riskeiltä ja uhkilta. Se varmistaa toiminnan jatkuvuuden, henkilöstön turvallisuuden, tiedon luottamuksellisuuden, prosessien häiriöttömän toiminnan, maineen säilymisen sekä infrastruktuurin eheyden.

Varautumisella tarkoitetaan toimintaa, jolla varmistetaan tehtävien mahdollisimman häiriötön hoitaminen ja mahdollisesti tarvittavat tavanomaisesta poikkeavat toimenpiteet häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Hyvinvointialueen varautuminen on lakisääteistä. Varautumista säädellään mm. valmiuslaissa, laissa hyvinvointialueesta, laissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä, laissa pelastustoimen järjestämisestä sekä toimialojen substanssilainsäädännöissä.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen riskienhallintaa ohjaa aluevaltuuston hyväksymä (25.10.2022) ”sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet”, jonka tavoitteena on luoda puitteet hyvinvointialuekonsernin hyvälle hallinto- ja johtamistavalle sekä yhdenmukaistaa sen ohjaus- ja johtamisjärjestelmää.

Lisäksi hyvinvointialueen riskienhallintaa ohjaa aluehallituksen päättämä riskienhallintapolitiikka sekä hyvinvointialuejohtajan erikseen hyväksymät toimintaohjeet. Riskienhallintapolitiikassa riskienhallintaa käsitellään strategisella tasolla. Asiakirjassa määritellään ja kuvataan Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen riskienhallinnan tavoitteet, periaatteet, ohjausmalli, vastuut, arviointi sekä kehittäminen.

Riskienhallinnan toimeenpano varmistetaan riskienhallintasuunnitelmalla, jossa kuvataan muun muassa yksityiskohtaisemmin hyvinvointialueella hyödynnettävät COSO ERM -viitekehys ja ISO31000 -standardi. Riskienhallintasuunnitelma valmistellaan riskienhallintapolitiikan koskevan päätöksen jälkeen.

2 Riskienhallinnan tavoitteet

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen riskienhallinnan tavoitetilaksi on asetettu, että riskienhallinta toteutuu kokonaisvaltaisesti määritellyn prosessin mukaisesti kaikilla organisaation tasoilla ja kaikessa toiminnassa.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen riskienhallinnan keskeiset tavoitteet ovat:

- varmistaa että hyvinvointialue saavuttaa asettamansa tavoitteet
- varmistaa hyvinvointialueen strategian toteutuminen
- varmistaa hyvinvointialueen toimintaedellytykset ja toiminnan jatkuvuuden normaalioloissa, häiriötilanteissa sekä poikkeusoloissa

- lisätä hyvinvointialueen tehokkuutta, vahvistaa turvallisuuden osa-alueita ja tukea päätöksentekoa, jotta ne perustuvat oikeaan ja riittävään tietoon
- varmistaa hyvinvointialueen talouden ja toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden sekä varojen ja omaisuuden turvaamisen
- auttaa hyvinvointialueen johtoa ja esihenkilöitä havaitsemaan toimintaan liittyviä riskejä sekä varmistaa että riskit pysyvät hyväksyttävällä tasolla
- auttaa tunnistamaan riskejä ja tarjota keinoja riskien käsittelyyn sekä keinoja pienentää riskien toteutumistodennäköisyyttä
- auttaa tunnistamaan uhkien ja epävarmuuksien lisäksi myös mahdollisuudet
- varmistaa että riskinottohalukkuus ja päätöksenteko jäännösriskeistä on tietoista eikä hallitsemattomia riskejä ole
- varautua strategian mukaisesti tarvittavin suunnitelmin ja etukäteisvalmisteluin huolehtimalla hyvinvointialueen turvallisuudesta ja tehtävistä myös häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa

3 Riskienhallinnan periaatteet

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat keskeinen osa Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen johtamis- ja hallintojärjestelmää. Päätöksenteossa oleviin asioihin liittyy aina epävarmuustekijöitä ja tämän vuoksi riskienhallinta on tärkeä osa johtamiskäytänteitä. Riskienhallinnan avulla varmistetaan tavoitteiden saavuttaminen, turvataan toiminnan jatkuvuus, häiriöttömyys ja turvallisuus sekä toimintaedellytysten säilyminen. Varautumisella varmistetaan erityisesti tehtävien mahdollisimman häiriötön hoitaminen ja mahdollisesti tarvittavat tavanomaisesta poikkeavat toimenpiteet häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella riskienhallinta kuuluu jokaiselle. Se toteutuu kokonaisvaltaisesti määriteltyjen prosessien mukaisesti kaikilla organisaation tasoilla ja kaikessa toiminnassa. Laadukas, koko

organisaation läpileikkaava riskienhallinta lisää tehokkuutta, vahvistaa turvallisuutta ja tukee päätöksentekoa. Hyvinvointialueen strategian mukaisesti tiivis yhteistyö, niin hyvinvointialueella kuin kumppaneiden kanssa, edistää turvallisuutta sekä parantaa varautumista yhteisiin uhkiin. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen varautumisessa noudetaan kansallista kokonaisturvallisuuden toimintaperiaatetta, jonka mukaisesti yhteiskunnan elintärkeistä toiminnoista huolehditaan viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten yhteistyönä. Organisaation käytännön riskienhallintatyö perustuu valtakunnallisiin riskinarvioihin, joita täydennetään alueellisilla ja paikallisilla riskinarvioilla.

Hyvinvointialueella panostetaan strategian mukaisesti yhteisen organisaatiokulttuurin luomiseen ja kehitetään suunnitelmallisesti yhteistä, osallistavaa ja valmentavaa työkulttuuria. Riskienhallinta on systemaattista ja jatkuvaa toimintaa sekä osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista. Riskienhallinta on näkyvä osa organisaation kulttuuria, puhetta ja toimintatapoja. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen riskienhallinta on osallistavaa ja läpinäkyvää.

4 Riskienhallinnan ohjausmalli ja vastuut

Riskienhallinnan ohjausmallin tavoitteena on varmistaa riskienhallinnan kattavuus kaikilla organisaation tasoilla sekä selkeyttää organisaation toimijoiden vastuut.

Aluevaltuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Aluehallituksen tehtävänä on vastata hyvinvointialueen sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. Hyvinvointialuejohtaja vastaa riskienhallinnan käytännön toteutuksesta hyvinvointialueella.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen riskienhallinnan vastuunjako kuvataan ns. **”kolmen puolustuslinjan”** mallilla. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan vastuunjako perustuu Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen valtuuston hyväksymään hallintosääntöön.

Hallintosäännön lisäksi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan vastuista on määrätty konsernihallinnon ja palvelualueiden toimintaohjeissa. Tarkempi kuvaus riskienhallinnan vastuista löytyy liitteestä 1.

Ensimmäinen puolustuslinja: johtavat viranhaltijat, esihenkilöt, konserniyhteisöjen hallitukset ja toimitusjohtajat

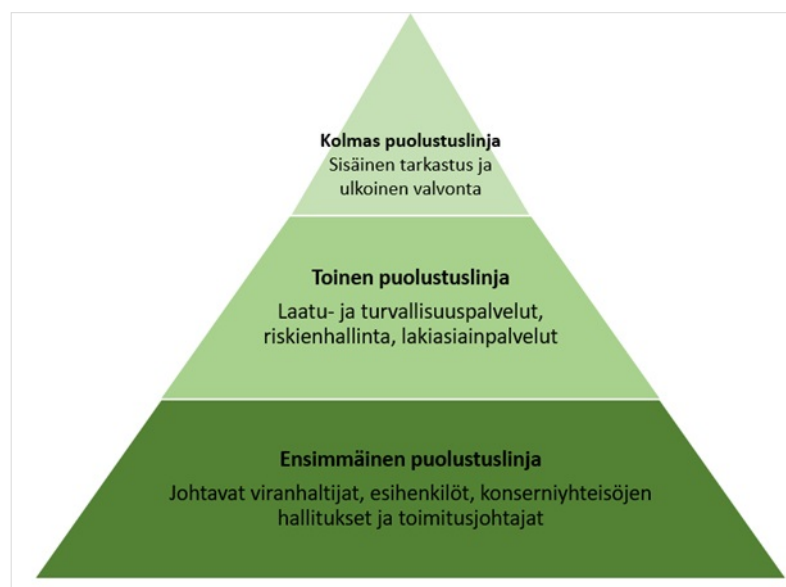
Johtavien viranhaltijoiden tehtävänä on toimeenpanna sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa omilla vastuualueillaan ja raportoida niistä hyväksytyjen ohjeiden mukaisesti.

Toinen puolustuslinja: laatu- ja turvallisuuspalvelut, riskienhallinta, lakiasianpalvelut

Tukee ensimmäisen puolustuslinjan riskienhallintaa.

Kolmas puolustuslinja: sisäinen tarkastus ja ulkoinen valvonta

Sisäinen valvonta on osa päivittäistä johtamista, jonka apuna johto käyttää sisäistä tarkastusta. Ulkoinen valvonta jakaantuu tarkastuslautakunnan arviointiin ja lakisääteiseen tilintarkastukseen.

Kuva 1: Kolmen puolustuslinjan malli

5 Riskienhallinnan arviointi ja kehittäminen

Hyvinvointialueen arviointia ja kehittämistä ohjaa hyvinvointialuelaki, Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen hallintosääntö sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet.

Hyvinvointialueista annetun lain mukaan tilintarkastajat antavat tilintarkastuskertomuksessa arvionsa siitä onko hyvinvointialueen sisäinen valvonta, sisäinen tarkastus ja riskienhallinta, sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti.

Aluehallitus antaa toimintakertomuksessa arvion merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä, sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallinnan järjestämisestä ja toimenpiteistä havaittujen puutteiden korjaamiseksi sekä konsernivalvonnasta

Sisäinen tarkastus varmistaa ja arvioi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tuloksellisuutta. Sisäinen tarkastus raportoi arvioinnin tuloksista ja esittää toimenpidesuosituksia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiseksi.

Valmius- ja turvallisuuslautakunta seuraa ja arvioi hyvinvointialueen riskienhallintaa sekä palvelujärjestelmän toimivuutta turvallisuusnäkökulmasta. Lisäksi se seuraa, arvioi ja raportoi aluehallitukselle turvallisuus- ja varautumisjärjestelyjen toteuttamisesta.

Hyvinvointialueen riskienhallintaa arvioidaan myös osana hyvinvointialueen normaaleja toimintaprosesseja. Arvioinnilla ja jatkuvalla kehittämisellä varmistetaan Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen riskienhallinnan vaikuttavuus ja tehokkuus ja että se tukee strategian toteuttamista sekä päivittäistä toimintaa.

Hyvinvointialueen riskienhallinnan tasoa, rakenteita sekä suunnitelmien toteutumista arvioidaan ja mitataan säännöllisesti. Ohjaavia asiakirjoja tarkistetaan ja päivitetään aina tarpeen mukaan, esimerkiksi riski- ja turvallisuusympäristön muuttuessa, mutta kuitenkin vähintään vuosittain. Riskienhallinnan arviointikokonaisuutta sekä hyödynnettävät menetelmät kuvataan yksityiskohtaisemmin riskienhallintasuunnitelmassa ja muissa myöhemmin valmisteltavissa asiakirjoissa sekä ohjeissa.

Liite 1: Taulukko riskienhallinnan vastuista

Vastuutaho/toimija	Kirjaukset hallintosäännössä (LUVN hallintosäntö 14.12.2022 alkaen) /toimintaohjeissa (konsernihallinnon ja palvelualueiden toimintaohjeet)
Aluevaltuusto § 1, § 112 (hallintosäntö)	<ul style="list-style-type: none"> • Päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista<ul style="list-style-type: none"> ◦ Sisäiseen valvontaan kuuluvat mm. sisäinen tarkastus, riskienhallinta, vaatimuksenmukaisuus mukaan lukien sopimusvalvonta ja varautumisen vaatimukset, hyvä hallintotapa sekä omavalvonta.
Aluehallitus § 41, § 113 (hallintosäntö)	<ul style="list-style-type: none"> • Huolehtii hyvinvointialueen sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. • Vastaa hyvinvointialueen kokonaisturvallisuuden hallinnasta. • Vastaa valmiussuunnitelmin ja etukäteisvalmisteluin sekä muilla toimenpiteillä siitä, että hyvinvointialueen toiminta jatkuu mahdollisimman häiriöttömästi normaaliolojen häiriötilanteissa sekä poikkeusoloissa. • Valvoo, että turvallisuus- ja varautumisjärjestelyt toimeenpannaan ohjeistuksen mukaisesti. • Antaa osana sisäisen valvonnan raportointia sekä toimintakertomuksessa tiedot turvallisuus- ja varautumisjärjestelyistä, keskeisistä johtopäätöksistä sekä myös selvityksen merkittävimmistä turvallisuuteen ja varautumiseen liittyvistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä • Toimii hyvinvointialueen tartuntatautien torjunnasta vastaavana monijäsenisenä toimielimenä. • Vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä omavalvontaohjelman ja varautumisen että hyvän hallinnon ja lainmukaisuuden valvonnan järjestämisestä ja niiden toimeenpanon ja tuloksellisuuden valvonnasta. • Hyväksyy sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet ja menettelytavat. • Antaa aluevaltuustolle vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä selonteon muun muassa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, konsernivalvonnasta, varautumisen toimeenpanosta ja tuloksista, sopimushallinnasta sekä tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä, sekä johtopäätökset näistä ja arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä.

<p>Valmius- ja turvallisuuslautakunta § 62 (hallintosäätö)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Strategisena vastuualueena on hyvinvointialueen kokonaisturvallisuus. • Seuraa ja arvioi hyvinvointialueen riskienhallintaa, pelastustoimea sekä palvelujärjestelmän toimivuutta turvallisuusnäkökulmasta. • Lausuu aluehallitukselle valmiussuunnitelmasta ja häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumisen etukäteisvalmisteluista. • Seuraa, arvioi ja raportoi aluehallitukselle turvallisuus- ja varautumisjärjestelyjen toteuttamisesta.
<p>Hyvinvointialuejohtaja § 90, § 114 (hallintosäätö)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vastaa riskienhallinnan käytännön toteutuksesta hyvinvointialueella. • Vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä ja yhteen sovittamisesta siten, että hyvinvointialueen toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus varmistetaan. • Toteuttaa osaltaan sisäisen valvonnan, mukaan lukien omavalvonnan, varautumisen, hyvän hallinnon, ja lainmukaisuuden toteutumisen tehtäviä. • Vastaa sisäisen valvonnan järjestämisen ohjeistamisesta.
<p>Palvelualuejohtajat, Konsernipalvelujohtaja, Palvelutuotannon johtaja § 92 (hallintosäätö)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vastaa palvelualueensa sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta sisäisen valvonnan ohjeiden mukaisesti.
<p>Viranhaltijat ja esihenkilöt § 115 (hallintosäätö)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vastaavat sisäisestä valvonnasta omilla palvelualueillaan ja raportoivat omalle esihenkilölleen. • Tehtävistä määrätään tarkemmin hyvinvointialuejohtajan toimintaohjeissa.
<p>§ 118–120 (hallintosäätö)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Toimivalta vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa: <ul style="list-style-type: none"> ◦ Hyvinvointialueen hallintosäännön V osassa määritellään erikseen tehtävistä, toimivallanjaosta sekä päätösvallan käyttöön ottamisesta tilanteissa, joissa joudutaan poikkeamaan hallintosäännöstä välttämättömän syyn vuoksi.
<p>Hyvinvointialuejohtaja on lisäksi hallintosäännön § 90 ja § 114 mukaisesti toimintaohjeilla ja muilla ohjausasiakirjoilla päättänyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan vastuista, siten kuin jäljempänä esitetään</p>	
<p>Palvelulinjajohtajat, Palveluyksikköjohtajat ja -päälliköt Konsernipalveluiden vastuualueiden ja vastuuyksiköiden johtajat ja päälliköt</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vastaa vastuualueensa/-yksikkönsä sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta sisäisen valvonnan ohjeiden mukaisesti

Konsernipalveluiden hallinnon vastuualue	<ul style="list-style-type: none"> • Vastaa hyvinvointialueen jatkuvuuden hallinnan ohjauksesta • Vastaa riskienhallinnasta • Vastaa palvelualueiden ja konsernihallinnon turvallisuusjohtamisen ja turvallisuuskulttuurin ohjauksesta ja tukemisesta • Vastaa valmiuden ja varautumisen rakenteista ja ohjauksesta yhteistyössä pelastusjohtajan kanssa
Hallintojohtaja	<ul style="list-style-type: none"> • Erityisenä toimivaltana vastata riskienhallinnan järjestämisestä hyvinvointialueen organisaatiossa (Päätää hyvinvointialueen vakuutuksista)
Pelastusjohtaja	<ul style="list-style-type: none"> • Vastaa yhteistyössä konsernipalvelujen hallinto - vastuualueen kanssa valmiuden ja varautumisen rakenteista ja ohjauksesta
Pelastuslaitos- palvelualueen suunnittelu ja ohjaus - palveluyksikkö	<ul style="list-style-type: none"> • Johtaa ja kehittää onnettomuuksien ehkäisyä, pelastustoiminnan sekä ensihoidon suorituskykyä sekä varautumista. • Vastaa pelastuslaitoksen varautumisesta väestönsuojeluun